

Článek uveřejněný v Akademickém bulletinu, květen 2005, s. 24.

Jednota klasických filologů – historie a současnost vědecké společnosti

Jednota klasických filologů je nejstarším českým filologickým spolkem. Byla založena 8. února roku 1868 jako původně studentský spolek s cílem pěstovat filologické vědy v češtině, čemuž odpovídal i původní název společnosti – Jednota českých filologů. V roce 1872 se stala společností vědeckou, která sdružovala nejen studenty ale i profesory a badatele klasického, slavistického a hlavně bohemistického zaměření. V následujícím roce začala společnost vydávat vlastní časopis s názvem *Listy filologické a paedagogické*, od roku 1887 nazývané zkráceně *Listy filologické*. Tento vědecký časopis vychází pod záštitou Kabinetu klasických studií (dříve Ústavu klasických studií) při Filosofickém ústavu Akademie věd České republiky dodnes. Hlavní náplní činnosti společnosti byla již od sedmdesátých let 19. století vydávání překladů i vědeckých publikací, ale především gymnaziálních i univerzitních učebnic, jejichž vysokou vědeckou úroveň zajišťovali od počátku jak klasičtí filologové, např. Jan Kvíčala a Josef Král, tak bohemisté, především Jan Gebauer.

Součástí aktivit společnosti bylo rovněž pořádání pravidelných přednáškových setkání, na nichž vystupovali členové společnosti, aby informovali své kolegy o výsledcích svých bádání a vědecké práce.

V roce 1925 vznikla první pobočka – v Brně, s kroužkem romanistů. Ve třicátých letech 20. století se *Jednota českých filologů* zasloužila mimo jiné i o uspořádání II. sjezdu klasických filologů slovanských (1931), který se zabýval nejen bádáním o antickém starověku, ale i výzkumem tradic antické kultury u slovanských národů a výukou humanistických předmětů na středních a vysokých školách. Od poloviny třicátých let byl nejvýznamnější osobností Jednoty vynikající badatel, pedagog i organizátor vědeckého života, profesor Bohumil Ryba (již od roku 1930 byl redaktorem *Listů filologických*, od roku 1937 pak předsedal společnosti).

Politický a společenský vývoj v České republice po druhé světové válce vedl k tomu, že *Jednota českých filologů* nuceně v roce 1954 ukončila svoji činnost (profesor B. Ryba byl v roce 1953 odsouzen v zinscenovaném procesu, uvězněn, a mimo jiné i zbaven členství v Akademii – propuštěn byl až v roce 1960 a jeho rehabilitaci, zahájenou v roce 1968 přerušil vpád vojsk států varšavské smlouvy; redakce *Listů filologických* přešla do Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská při ČSAV již v roce 1953).

V roce 1956 byla založena *Jednota klasických filologů* a v jejím čele stanul Karel Svoboda. Po jeho smrti v roce 1961 se předsedou společnosti stal další významný klasický filolog Karel Janáček.

V šedesátých letech minulého století se činnost společnosti rozšířila o medievalistická studia – tehdy vznikla medievalistická pobočka, později se ustavila další odborná sekce v Olomouci, dále bibliografická (která připravovala průběžnou bibliografii klasických studií v tehdejším ČSSR), a školská skupina (zaměřená hlavně na problémy spojené s výukou klasických jazyků a šířením antické vzdělanosti na středních školách – podnítila např. plodnou diskusi na toto téma na dvou mezinárodních konferencích komitétu *Eirene* v Brně v roce 1966 a v Praze v roce 1982). *Jednota klasických filologů* usilovala i o rozvoj vztahů se slovenskými kolegy – v roce 1969 vznikla *Jednota klasických filologů při SAV*, jejíž předseda byl do roku 1992 pravidelně volen do jednoho ze dvou místopředsednických míst společnosti.

Již od roku 1959 vycházejí *Zprávy Jednoty klasických filologů*, známé v posledních letech také pod názvem *Auriga* (Vozataj), v nich jsou publikovány kratší odborné stati, recenze a aktuální informace o rozvoji klasických studií v České republice i zahraničí. Od záštitou *Jednoty* vychází pravidelně rovněž bibliografie klasických studií v České republice.

V roce 2004 přijala *Jednota klasických filologů* při Akademii věd ČR nové stanovy, které se snaží navázat na více než stoletou tradici společnosti. Činnost společnosti se orientuje na odborné i pedagogické přednášky, podporu publikací zaměřených na klasická studia, a propagaci klasických jazyků, jejich výuku a šíření klasického vzdělání v moderní české společnosti a výchovu pedagogických i vědeckých pracovníků na poli klasických studií.

Společnost má aktivní pobočku v Brně a Olomouci.

Jednota klasických filologů patří mezi členy Mezinárodní federace pro klasická studia (F.I.E.C.) se sídlem v Paříži a zástupci společnosti se pravidelně účastní jejích zasedání i kongresů (např. Philadelphia – 1964, Bonn – 1969; Madrid 1974, Budapest – 1979, Pisa – 1989, Varšava – 1997, Kavala – 1999, Sao Paulo – 2004).